

Colofon

DUIN, jaargang 39, nummer 1, lente 2016

ISSN - 0168-7948

Redactie

Bas Arens, Peter van den Berg,
Annelies Boutellier, Jos Lap, Arjen Kok,
Frans Micklinghoff, Joost van Reisen,
Julius Röntgen.

Chef redactie

Antje Ehrenburg - antje-ehrenburg.nl

Beeldredacteur en vormgever

Joost Bouwmeester

Hoofredacteur

Arnoud van der Meulen

Eindredacteur

Frans Buissink

Artdirection

Folkert Paulides - studiopaulides.com

Vormgeving en opmaak

René van Rossum - Puffin dtp & fotografie

Druk

Veldhuis Raalte

Redactieadres

DUIN, Postbus 664
2300 AR Leiden
Tel: 071-5143719
stichting@duinbehoud.nl
www.duinbehoud.nl

Donateurschap

Beschermheer/vrouw vanaf € 100,-
Instellingen € 40,-
Particulieren € 21,-
Studenten / 65+ € 17,-
Losse abonnementen € 60,-

Betalingen

NL92INGB0004016298
© Stichting Duinbehoud
Nieuwe donateurs van de
Stichting Duinbehoud kunnen
zich aanmelden op het redactieadres.

Bij de voorkant

Volwassen vos. Foto: Joost van der Sluijs

Inhoud DUIN

is een kwartaaluitgave van de Stichting Duinbehoud. Deze stichting zet zich in voor bescherming en herstel van de oorspronkelijke natuur in de duinen en voor het belang van de natuurgerichte recreant.

2 Column

4 Dwars door de duinen

7 Vossen spotten in Meijendel en Berkheide

Vossen kun je in veel duingebieden tegenkomen.



12 Doorbraak in de duinen

In het Kieftenvlak zorgt een nieuwe aanpak letterlijk en figuurlijk voor een doorbraak in de duinen.

Boswachter Tycho Hoogstrate vertelt.



30 Mijn duin

In deze nieuwe rubriek vertelt iemand over zijn of haar favoriete plek in de duinen. Wat maakt deze plek zo bijzonder?



10 Gastheerschap

12 Doorbraak in de duinen

16 Duinen in beeld

18 Recensies

19 Koerse Schoorwal

22 Het kustlandschap op oude schilderijen

26 Campagne tegen strandbebouwing

28 Stuifduin

30 Mijn duin

Help de duinen door ook
donateur te worden! Kijk snel op
duinbehoud.nl/donateur

Sponsors



DUIN wordt gesponsord door PWN, Dunea en Waternet. Samen willen we laten zien dat de duinen het beschermen waard zijn. Stichting Duinbehoud zal zich echter niet laten beperken in het ondernemen van acties die zij noodzakelijk acht. Nieuwe donateurs van de Stichting Duinbehoud kunnen zich aanmelden op het redactieadres.

Maanvaren, een orchidee onder de varens

Bewondering en eer: dat is er te verdienen voor wie de gelobde maanvaren weet te ontdekken. Deze varen is dan ook klein, en steekt maar korte tijd één blad boven de grond uit. Ik wist hem te vinden: gewoon op de plek waar hij het jaar ervoor stond. Maar zekerheid was er nooit. Hij kon wel eens een jaartje overslaan. Natuurlijk zocht ik ook op plekken waar ik hem nog nooit gezien had. Meestal zonder succes. Op noordhellingen zocht ik, ik zocht nabij duinplassen op de randen waar het niet echt vochtig was. In een gesloten begroeiing, maar niet te ruig. Tussen friscgroene mosjes en kruidjes. Ik zocht begin mei, vooral, want eerder vond ik ze ook rond die tijd. Had je een exemplaar gevonden, dan was er nabij nog wel een, en nog een, enzovoort. En wilde je dan de eerste weer zien, dan moest je weer zoeken. Want ze waren klein.

In 2014 vond ik na maanden zacht weer en ook warmte zowaar maanvarentjes in het begin van juni. De meeste varens hebben sporendoosjes aan de onderkant van de bladeren. De maanvaren daarentegen heeft een apart sporenaartje, naast het blad. Die bruinige aartjes vallen na enige tijd op, zodat ik snel enkele tientallen exemplaren vond. Tikte je tegen zo'n sporenaar, dan verscheen een wit wolkje. Een vreemd gezicht, als je gewend bent aan de bruine sporenwolken van aardsterren, bovisen en gesteelde stuifballen.

Ik heb de maanvaren nooit uitgegraven. Daar is hij te zeldzaam voor. Maar er staat geschreven dat de wortels niet erg fijn vertakt zijn. Vermoedelijk levert een willig schimmeltje waarmee hij samenleeft de meeste benodigde voedingsstoffen. Orchideeën komen ook zo aan hun voedsel. Ook zij oogsten lof aan wie ze weet te vinden.

Er is één varensoort die op de maanvaren lijkt: de addertong, ook met één blad en een sporenaartje. Deze groeit op veel vochtiger plekken ook in het duin, met meer bijeen, en is groter. Maar de plekken zijn schaarser. Beide varens zijn verwant aan elkaar. Het blad is duidelijk anders: het maanvarentje heeft deelblaadjes in de vorm van maantjes in oneven kwartier. Je zou bijna duinen waarop maanvaren groeit sikkelduinen noemen, maar die naam is al vergeven aan duinen die zelf sikkelvormig zijn: ook de wind creëert sikkels. Die kunnen trouwens mooi blinken.

Tekst: Peter van den Berg
Foto: Joost Bouwmeester